

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

«Організація та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на суб'єктах господарювання»

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту категорії «Завідувачі (заступники завідувачів) міських курсів, завідувачі навчально-консультаційних пунктів, начальники циклів практичної підготовки, майстри виробничого навчання навчально-методичних центрів сфери цивільного захисту»

майстра виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та м. Кропивницький курсів удосконалення керівних кадрів 3 категорії навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Кіровоградської області
Лаврова Олега Валентиновича

Перевірив: _____

(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

КИЇВ 2018

Вступ.....	3
1. Вимоги керівних документів щодо підготовки і проведення спеціального об'єктового навчання. Його основні завдання та роль в підготовці органу управління формувань ЦЗ по захисту персоналу у НС. Обов'язки посадових осіб з організації та проведення спеціального обов'язкового навчання.	6
1.1. Загальний алгоритм дій керівника СОН	9
1.1.1. Алгоритм дій керівника СОН з вивчення документів	9
1.1.2. Алгоритм дій керівника СОН щодо підготовки навчання	11
1.2. Перелік основних організаційних заходів	11
1.2.1. Пояснення до організаційних заходів.....	11
1.2.2. Визначення строків і основних етапів СОН	12
1.2.3. Визначення складу учасників СОН, формувань ЦЗ	13
1.2.4. Визначення місць проведення СОН	13
1.2.5. Проведення організаційних нарад.....	14
1.2.6. Обов'язки посадових осіб з організації і проведення спеціального об'єктового навчання з цивільного захисту.....	14
2. Зразки документів спеціального об'єктового навчання.	19
2.1. Наказ про проведення СОН	19
2.1.1 План проведення СОН	20
2.1.1 План проведення СОН План проведення практичних заходів.	20
2.1.2. План проведення практичних заходів.....	21
2.1.3. План проведення імітації.....	22
2.1.4. План наращування.....	22
2.1.5. Акт оцінки готовності	22
2.1.6. Табель донесень.....	23
2.1.7. Розбір навчання, звіт про СОН.....	23
Додатки	26-40
Висновки та пропозиції.....	53
Список використаних джерел	54

ВСТУП

З 10 травня 2017 року набуває чинності розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 березня 2017 р. № 166-р “Про скасування деяких наказів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади”, яким скасовано наказ Міністерства внутрішніх справ України від 11.09.2014 № 934 “Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту”, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 3 жовтня 2014 р. за № 1200/25977.

З урахуванням цього, під час організації та проведення суб’єктами господарювання спеціальних об’єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту необхідно керуватися вимогами Кодексу цивільного захисту України, постанов Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. № 443 “Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту”, від 26 червня 2013 р. № 444 “Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях”, від 23 жовтня 2013 р. № 819 “Про затвердження Порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов’язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту”, наказів Міністерства внутрішніх справ України від 29.05.2014 № 523 “Про затвердження Типового положення про територіальні курси, навчально-методичні центри цивільного захисту та безпеки життєдіяльності”, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 13 червня 2014 р. за № 624/25401, від 21.10.2014 № 1112 “Про затвердження Положення про організацію навчального процесу з функціонального навчання”, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 5 листопада 2014 р. за № 1398/26175, Організаційно-методичними вказівками з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях, затвердженими відповідно до статті 39 Кодексу цивільного захисту України наказом ДСНС від 19.02.2016 № 83, ДСТУ 5058:2008 “Безпека у надзвичайних ситуаціях. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Основні положення” та інших нормативно-правових актів.

Згідно зі статтею 20 Кодексу цивільного захисту України проведення об'єктових тренувань і навчань з питань цивільного захисту є одним із завдань і обов'язків суб'єктів господарювання.

Відповідно до статті 40 Кодексу цивільного захисту України навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця, у тому числі під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.

Порядок проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 р. № 819, встановлює, що спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту, що проводяться суб'єктами господарювання відповідно до планів реагування на надзвичайні ситуації, планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки та планів цивільного захисту на особливий період, затверджених в установленому законодавством порядку, є практичною підготовкою керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. Детальний перелік категорій цих осіб наведено у додатку до зазначеного порядку.

Суб'єкт господарювання (СГ) є первинною ланкою, де практично та найбільш повно вирішується увесь комплекс завдань цивільного захисту (ЦЗ).

Спеціальні об'єктові навчання (СОН) є найвищою формою підготовки органів управління, керівного складу ЦЗ та навчання робітників підприємств, установ і організацій з питань захисту життя, здоров'я і порядку дій у надзвичайних ситуаціях (НС).

Підвищення рівня знань та отримання практичних навичок персоналом суб'єктів господарювання щодо дій у НС здійснюється на практичних заняттях у ході проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань ЦЗ. Спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту

проводяться у робочий час за рахунок коштів роботодавця та залежно від складу учасників поділяються на:

комплексні об'єктові навчання (тренування);

спеціальні об'єктові тренування спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту. Спеціальні об'єктові тренування (СОТ) з питань цивільного захисту у перший рік об'єктової підготовки проводять роздільні, за планами і під керівництвом відповідних керівників спеціалізованих служб і формувань цивільного захисту та органу управління ними.

На другий рік для відпрацювання взаємодії між ними та досягнення злагодженості дій з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації проводять спільні тренування під керівництвом особи, яка у разі надзвичайної ситуації виконує на підприємстві, в установі та організації функції керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

На завершальному етапі об'єктової підготовки з цивільного захисту працівників після того, як вони оволодіють у повному обсязі теоретичним матеріалом відповідних програм підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях проводять спеціальні об'єктові навчання (СОН).

Практичне проведення спеціальних об'єктових навчань з цивільного захисту на СГ ставить за мету відпрацювання їх учасниками алгоритмів дій з організації та здійснення заходів, передбачених планами реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Розглянемо особливості проведення спеціальних об'єктових навчань з питань цивільного захисту.

1. Вимоги керівних документів щодо підготовки і проведення спеціального об'єктового навчання. Його основні завдання та роль в підготовці органу

управлінні формувань ЦЗ по захисту персоналу у НС. Обов'язки посадових осіб з організації та проведення спеціального обов'язкового навчання.

Навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у НС, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту. (Кодекс цивільного захисту України).

Підвищення рівня знань та отримання практичних навичок щодо дій у надзвичайних ситуаціях здійснюється на практичних заняттях у ході проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту з періодичністю, встановленою «Порядком підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України (КМУ) від 26 червня 2013 р. № 443.

Спеціальні навчання (тренування) проводяться з метою відпрацювання практичних навичок керівного складу та фахівців сил цивільного захисту, необхідних для запобігання виникненню НС, захисту населення і територій у разі їх виникнення, проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт (АР та ІНР), перевірки готовності сил цивільного захисту. (Постанова КМУ №443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту» від 26 червня 2013 р.).

Відповідно до пункту 17 порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 червня 2013 р. №444, графіки проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту затверджуються щороку керівниками підприємств, установ та організацій і узгоджуються з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та територіальними органами Державної служби з надзвичайних ситуацій України (ДСНС).

Спеціальні об'єктові навчання проводяться згідно наказів і розпоряджень відповідних керівників органів місцевого самоврядування та керівників суб'єктів господарювання, територіальних органів ДСНС.

Наказ ДСНС від 19.02.2016 р. № 83 «Про затвердження Організаційно методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях» вимагає керівникам місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування з метою забезпечення навчання посадових осіб з питань цивільного захисту організувати контроль здійснення практичної підготовки під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління.

Спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту є формою практичної підготовки працівників, зокрема керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ, що визначає в цілому готовність підприємств, установ та організацій до реалізації планів реагування на НС, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Спеціальні об'єктові навчання проводяться підприємствами, установами та організаціями з чисельністю працюючих 50 осіб і більше з метою комплексного відпрацювання їх учасниками алгоритмів дій з організації та здійснення заходів, передбачених планами реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період.

Керівником навчання є керівник підприємства, установи, організації. До складу керівництва навчанням також входять: заступники, помічники керівника навчання, начальник штабу керівництва навчанням. Як тимчасовий орган для забезпечення розробки документів з проведення навчання, підготовки навчально-матеріальної бази, пунктів управління, робочих місць тих, хто навчається, засобів зв'язку та оповіщення, організаційно-методичного керівництва навчанням та управління силами цивільного захисту, які беруть в ньому участь, створюється штаб керівництва навчанням.

Тривалість проведення СОН - до двох діб.

Спеціальні об'єктові навчання за своїм призначенням можуть бути плановими, експериментальними та показовими.

Експериментальні навчання проводяться з метою пошуку або випробування і освоєння інноваційних технологій проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, способів захисту персоналу, підвищення стійкості функціонування об'єкта в умовах надзвичайних ситуацій.

Показові навчання проводяться з метою демонстрації можливостей нової техніки і технологій, способів організації та проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, вироблення єдності поглядів на організацію і методіку проведення навчань.

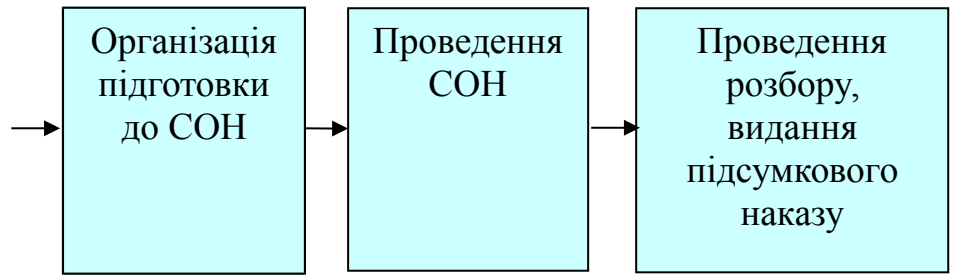
Територіальними курсами, навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності забезпечується методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту;

Рівень проведення навчання та якість виконання навчальних завдань у значній мірі забезпечується завчасною та старанною його підготовкою. Зміст та обсяг підготовчих заходів залежать від масштабу і мети навчання, рівня підготовки керівного складу, формувань та всіх інших учасників, а також від стану та наявності навчально-матеріальної бази.

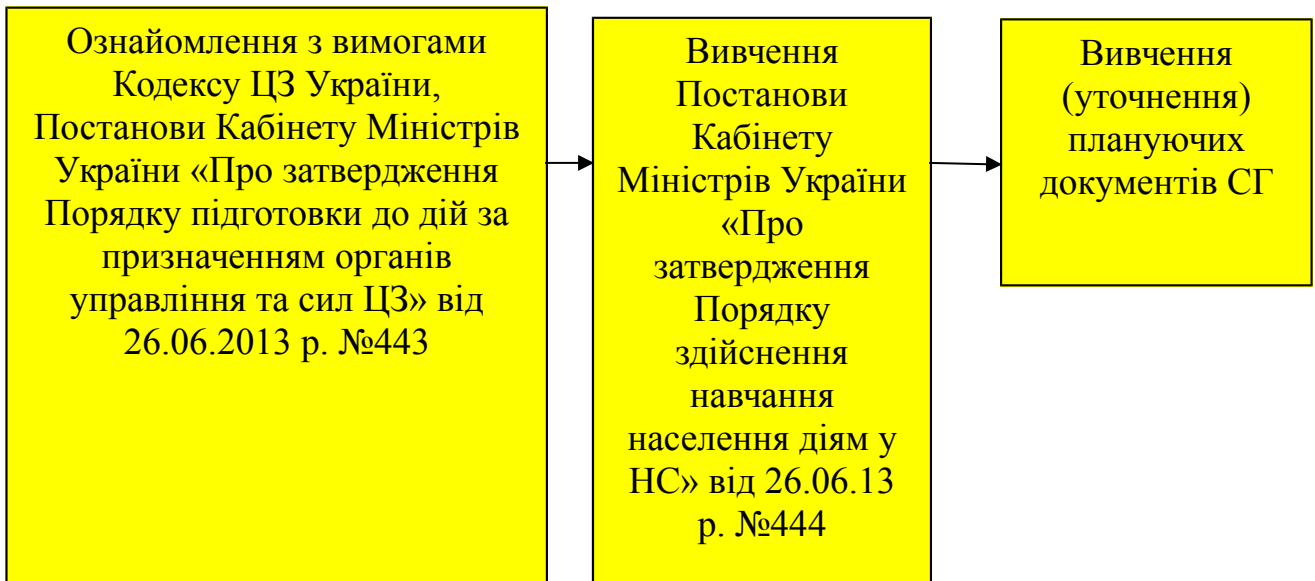
Спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту передбачають підготовчий період, періоди проведення навчання та розбору його результатів.

1.1. Загальний алгоритм дій керівника СОН

Вивчення керівних документів, плануючих документів з ЦЗ суб'єкта господарювання

1.1.1. Алгоритм дій керівника СОН з вивчення документів

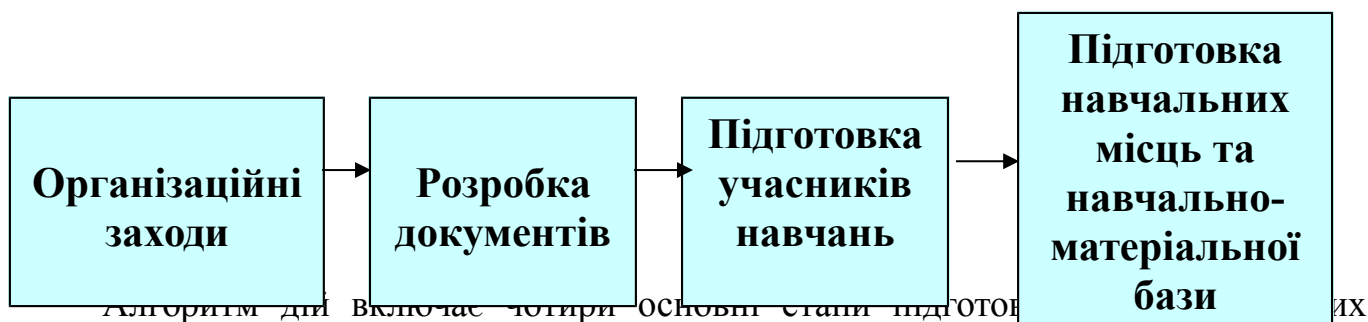

Рекомендується наступна послідовність вивчення керівних документів:

- 1) Кодекс ЦЗ України, постанови КМУ про навчання в частині, що стосується СОН;
- 2) Розпорядження, накази та положення територіальних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, об'єднаних територіальних громад, суб'єктів господарювання;
- 3) Плануючі документи об'єкта з питань ЦЗ.

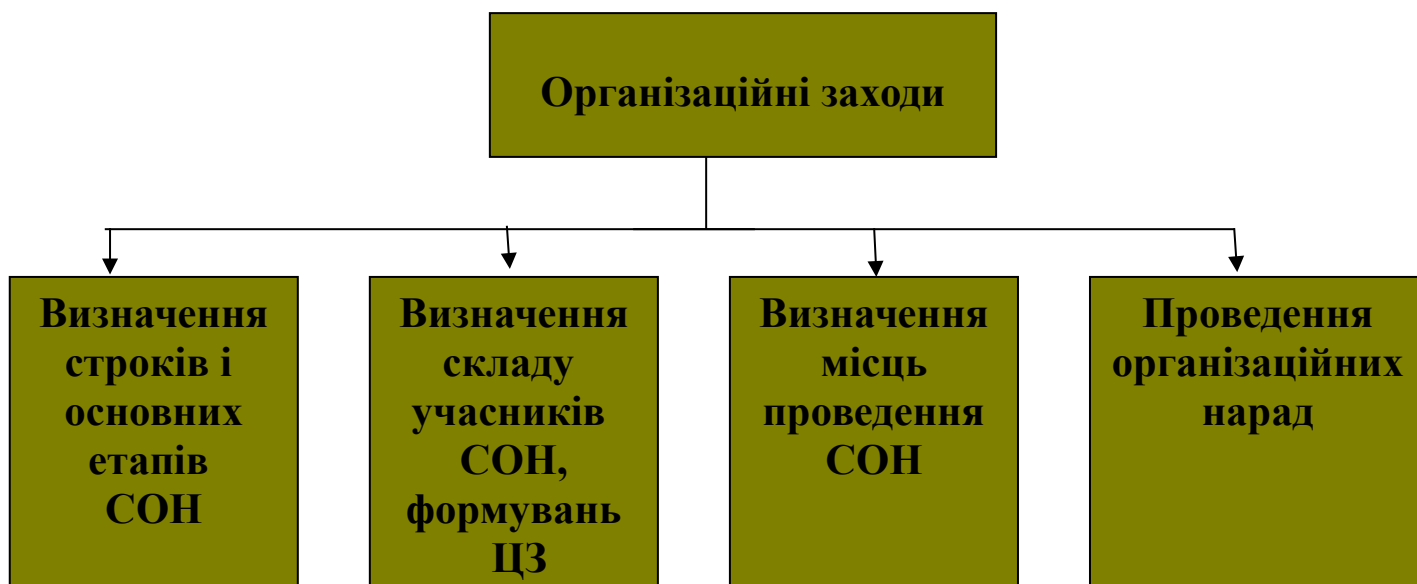
На останньому етапі розроблюється наказ про організацію і проведення СОН.

1.1.2. Алгоритм дій керівника СОН щодо підготовки навчання

приймає участь керівник навчання. Кожний з етапів, в свою чергу, складається із декількох заходів.

1.2. Перелік основних організаційних заходів

1.2.1. Пояснення до організаційних заходів

Організаційні заходи проводяться особисто керівником СОН.

До загальних заходів підготовчого періоду навчання відноситься:

- добір посадових осіб з числа керівного складу та фахівців, які організують і здійснюють заходи цивільного захисту та організація їх підготовки;
- розробка та затвердження в установленому порядку навчально-методичної документації та кошторис витрат на підготовку та проведення навчання;
- підготовка навчальних місць, містечок та натурних ділянок з відпрацювання практичних заходів;

- оцінка готовності персоналу, який залучається на навчання, засобів імітації, системи управління та оповіщення.

1.2.2. Визначення строків і основних етапів СОН

Строки проведення СОН визначають у графіку проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту які щороку затверджуються керівниками підприємств, установ, організацій після попереднього погодження з виконавчими органами міських (районних у місті) рад, районними (міськими) державними адміністраціями та територіальними органами ДСНС України.

На підставі таких графіків виконавчими органами міських (районних у місті) рад, районними державними адміністраціями затверджуються плани-графіки проведення практичної підготовки осіб керівного складу і фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту на підприємствах, в установах, організаціях.

Територіальними курсами, навчально-методичними центрами цивільного захисту та безпеки життєдіяльності забезпечується методичний супровід підприємств, установ, організацій, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту.

Визначення основних етапів навчання здійснюється на кожне формування ЦЗ і орган управління ними, на всі сили ЦЗ. Визначається тема, загальна, вихідна обстановка, потім зміст ввідних з метою залучення кожного члена формувань ЦЗ. Практично можливі варіанти: виникнення НС в мирний час або загроза військового конфлікту. Основою для вибіру можливих НС, кількості формувань, які будуть причетні до навчання та вирішення інших питань планування практичного заходу є «План реагування на надзвичайні ситуації». Рекомендується визначати ті можливі НС, що включені до Плану реагування... суб'єкта господарювання. Таким чином буде забезпечено перевірку можливостей сил ЦЗ та особистої підготовки персоналу з питань цивільного захисту.

1.2.3. Визначення складу учасників СОН, формувань ЦЗ

До проведення навчання залучаються:

- об'єктова комісія з питань надзвичайних ситуацій;
- об'єктові евакуаційні органи;
- штатний або позаштатний підрозділ (особа) з питань цивільного захисту підприємства, установи, організації;
- особи, на яких у разі виникнення надзвичайної ситуації покладаються функції керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та працівників штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації об'єктового рівня;
- об'єктові спеціалізовані служби цивільного захисту (у разі утворення);
- чергова (диспетчерська) служба (у разі утворення);
- до третини об'єктових формувань цивільного захисту (у разі утворення);
- об'єктова добровільна пожежна дружина (команда);
- об'єктова аварійно-рятувальна служба (у разі утворення);
- працівники підприємства, установи, організації, яких планується залучити до проведення практичних заходів.

Особи, які беруть участь у навчаннях і тренуваннях, зобов'язані дотримуватися вимог безпеки, правил експлуатації обладнання та вимог виробничих інструкцій.

1.2.4. Визначення місць проведення СОН

Визначення місць навчання проводиться з метою уточнення плану проведення, огляду місць роботи органу управління по відпрацюванню учбових питань, проведення практичних заходів та уточнення інших питань щодо організації СОН. Під час визначення місць навчання також визначаються місця проведення практичних заходів СОН (практичні дії формувань, видача ЗІЗ тощо).

1.2.5. Проведення організаційних нарад

На нарадах керівник СОН доводить час, склад учасників навчань, основні заходи з підготовки.

1.2.6. Обов'язки посадових осіб з організації і проведення спеціального об'єктового навчання з цивільного захисту

Керівником спеціального об'єктового навчання є керівник підприємства, установи, організації (далі – суб'єкта господарювання).

Він несе безпосередню відповідальність за організацію, підготовку та проведення навчання. Він особисто, виходячи зі стану об'єкта, рівня підготовки керівного і особового складу формувань ЦЗ, працюючого персоналу з ЦЗ, наявності сил і засобів ЦЗ та обстановки в районі об'єкту планує строки проведення навчання в щорічному плані підготовки з ЦЗ та визначає тему навчання.

При підготовці навчання він визначає у наказі про підготовку та проведення навчання основні вихідні дані: тему, навчальні цілі, етапи і навчальні питання, керівний склад і учасників навчання, час і місце дій сил і засобів, обсяг і порядок обладнання навчальних місць для створення фронту робіт (матеріали, сили, строки, конкретні ділянки), питання матеріального, технічного, фінансового, медичного забезпечення. По завершенню навчання видає підсумковий наказ про проведення навчання.

Він зобов'язаний:

- знати вимоги керівних та нормативних документів з питань цивільного захисту (законів України, постанов КМУ, наказів і директив МВС, ДСНС України), дійсний стан справ на об'єкті, рівень готовності керівного складу та формувань до практичного виконання заходів;

- керувати розробкою документів для проведення навчання, підготовкою його учасників;

- добиватися в ході навчання повного і якісного відпрацювання навчальних питань шляхом послідовного нарощення та ускладнення обстановки, здійснення

систематичного контролю особисто та через заступників (помічників) за діями тих, хто навчається;

- забезпечити суворе дотримання всіма учасниками заходів безпеки, збереження матеріальних цінностей підприємства і власності громадян, економії витрат матеріально-технічних засобів, які виділяються на навчання;

- підготувати та провести по завершенні навчання розбір з керівним складом, у ході якого дати оцінку практичним діям учасників і визначити шляхи усунення недоліків;

- підготувати проект підсумкового наказу про проведення навчання.

Наказом керівника суб'єкта господарювання призначаються заступники, помічники та посередники.

Заступник керівника навчання з матеріально-технічного забезпечення зобов'язаний:

- брати участь в розробці заходів і організувати їх матеріально-технічне забезпечення згідно з Планом проведення навчання;

- створювати на навчанні обстановку, яка дозволяє глибоко і всебічно відпрацьовувати завдання щодо всебічного безперебійного матеріально-технічного забезпечення діяльності СГ;

- контролювати своєчасне підвезення особовому складу формувань, які виконують рятувальні та відновлювальні роботи в зоні НС, гарячої їжі, продовольства, води, предметів першої необхідності;

- організувати правильну розстановку та використання техніки, забезпечення її паливно-мастильними матеріалами, витрати моторесурсів;

- доповідати керівнику навчання про хід виконання завдань матеріально-технічного забезпечення і пропозиції щодо його удосконалення;

- готувати звітні матеріали за результатами навчання для загального розбору.

Заступник керівника навчання з питань евакуації зобов'язаний:

- брати участь у розробці і здійсненні заходів спеціального об'єктового навчання з ЦЗ, пов'язаних з проведенням евакуації персоналу СГ та відселенням населення з небезпечних зон, їх розміщенням за планом ЦЗ;

- організувати та керувати роботою евакоорганів СГ при підготовці і в ході навчання, стежити за роботою транспорту і дотриманням безпеки при перевезенні евакуйованих;

- організувати всебічне забезпечення евакуйованих медичним обслуговуванням, харчуванням, теплом на збірних евакопунктах і маршрутах евакуації;

- готувати звітні документи про підсумки навчання з питань евакуації для загального розбору і конкретні пропозиції щодо удосконалення евакуаційних заходів.

Заступник керівника навчання з інженерно-технічних питань зобов'язаний:

- брати участь у розробці Плану спеціального об'єктового навчання з питань проведення інженерно-технічних і протипожежних заходів;

- контролювати діяльність органів і підрозділів, відповідальних за проведення інженерно-технічних і протипожежних заходів при підготовці і в ході навчання ;

- забезпечити проведення робіт на технічних і комунально-енергетичних мережах по оперативному і безаварійному їх перекриттю (відключенню) в надзвичайних ситуаціях;

- доповідати керівнику про вжиті інженерно-технічні, протипожежні заходи і їх вплив на підвищення стійкості роботи підприємства в екстремальних умовах;

- готувати звітні матеріали за результатами навчання для загального розбору і конкретні пропозиції по впровадженню одержаного досвіду в практику роботи СГ.

Помічник керівника навчання з імітації зобов'язаний:

- згідно з Планом навчання визначити склад імітаційної команди, необхідні засоби імітації, зв'язок з нею і порядок її переміщення;

- розробити план та схему імітації з обґрунтуванням необхідних засобів і матеріалів, часу на обладнання навчальних місць для практичних робіт, "прив'язати" його до місцевості, погодити зі штабом керівництва навчанням і надати керівнику на затвердження;

- організувати і особисто керувати створенням ділянок імітації, забезпечити їх охорону до початку навчання;

- керувати підготовкою імітаційної команди і організувати інструктаж та прийом заліків від її особового складу із заходів безпеки при роботі з імітаційними засобами;

- підтримувати постійний та надійний зв'язок з керівником навчання, проводити імітацію суворо за планом навчання або за вказівками (розпорядженнями) керівника, забезпечуючи при цьому безпеку імітаційної команди і всіх учасників навчання;

- по закінченню навчання організувати приведення в порядок робочих місць, збір (знешкодження) невикористаних імітаційних засобів, що не спрацювали;

- провести розбір практичних дій імітаційної команди і підготувати пропозиції для загального розбору.

Посередники при спеціалізованих службах і формуваннях ЦЗ зобов'язані:

- створювати та нарощувати обстановку в ході навчання шляхом подачі ввідних;

- контролювати порядок отримання і хід виконання тими, хто навчається розпоряджень, оперативність оцінки обстановки і прийняття рішень, своєчасність і правильність постановки завдань підлеглим на проведення заходів;

- підтримувати постійний зв'язок з групою управління для доповіді про дії керівників формувань ЦЗ;

- стежити за дотриманням заходів безпеки та, у випадку їх недотримання, вживати заходів щодо запобігання порушень з наступною доповіддю керівнику навчання;

- узагальнювати досвід тих, хто навчається, об'єктивно оцінювати їх роботу і в установлені строки надавати матеріали для загального розбору, а також готувати і проводити частковий розбір з аналізом позитивних прикладів і недоліків.

Для підготовки та проведення навчання створюється штаб керівництва навчанням.

На штаб керівництва покладається:

- підготовка необхідних матеріалів для визначення керівником вихідних даних проведення навчання;

- розробка документів з організації і проведення навчання, контроль за підготовкою учасників і району навчання;
- погодження особистих планів заступників керівника навчання, посередницького апарату, організація зв'язку і управління на навчанні;
- збирання, узагальнення, аналіз дій тих, хто навчається в ході навчання, підготовка даних щодо ведення дій за ввідними і найбільш доцільного використання сил ЦЗ при веденні рятувальних та інших невідкладних робіт, доведення результатів до всього особового складу, керівництва і посередників;
- організація контролю за ходом навчання, способів швидкого доведення наказів, розпоряджень і даних про обстановку до підлеглих;
- здійснення контролю за виконанням поставлених завдань, дотримання заходів безпеки, правил зберігання документів, підготовка матеріалів для розбору навчання;
- вивчення прийомів і способів проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, підвищення ефективності застосування формувань і техніки, а також перевірка нових теоретичних поглядів і положень з організації дій сил при ліквідації наслідків стихійних лих, аварій і катастроф;
- вивчення і узагальнення передового досвіду проведення заходів ЦЗ і втілення його в практику підготовки з ЦЗ;
- контроль за збором та поверненням на свої місця учасників навчання, а також за приведенням в порядок району навчання, техніки і майна;
- підготовка доповіді та звіту про результати навчання.

2. Зразки документів спеціального об'єктового навчання.

Створений на час підготовки і проведення СОН штаб керівництва навчанням забезпечує розробку документів з проведення навчання, підготовку навчально-матеріальної бази, пунктів управління, робочих місць тих, хто навчається, засобів зв'язку та оповіщення, організаційно-методичне керівництво навчанням та управління силами цивільного захисту, які беруть в ньому участь.

Для проведення СОН розробляються такі основні документи:

а) наказ керівника об'єкту «Про підготовку та проведення спеціального об'єктового навчання»;

б) план проведення СОН, що є основним документом, який визначає хід навчання, послідовність відпрацювання навчальних питань, розробляється текстуально;

в) план проведення практичних заходів;

г) план імітації;

д) план нарощування обстановки;

е) акт оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання, що затверджується керівником підприємства, установи, організації;

ж) таблиць термінових донесень за навчанням;

з) звіт про проведення СОН.

2.1. Наказ «Про підготовку та проведення спеціального об'єктового навчання»

Для підготовки і проведення навчання керівником підприємства, установи, організації видається наказ, яким визначаються вихідні дані (тема, навчальні цілі, строк та місце проведення), призначається керівництво навчанням, а також визначаються склад тих, хто навчається, посередники при них, порядок їх підготовки і допуску до навчання, строки та обсяг робіт з підготовки місць (ділянок) проведення практичних заходів, відповідальні виконавці, матеріально-технічне забезпечення, кошторис на підготовку та проведення навчання.

Наказ складається з постановочної і наказової частин. В постановочній частині визначається: підстава для проведення СОН, цілі СОН – загальні та окремо для формувань ЦЗ і органу управління ними, персоналу підприємства, установи,

організації, місце (район) СОН. Після фрази «З метою своєчасної та якісної підготовки до спеціального об'єктового навчання та його проведення» і слова «Наказую» визначається наказова частина, в якій визначається:

- хто залучається на СОН (з керівного складу, з формувань) і на який період;
- склад штабу керівництва навчанням;
- формування ЦЗ, які залучаються;
- завдання щодо підготовки СОН (вивчення керівних документів, перевірка системи зв'язку і оповіщення, проведення занять з формуваннями тощо);
- завдання учасникам СОН (підготовка, уточнення необхідних документів, участь в проведенні занять з формуваннями, матеріально-технічне забезпечення тощо);
- порядок контролю за підготовкою до СОН;
- строки виконання.

Підготовка керівництва навчання передбачає: заходи щодо вивчення керівних та нормативних документів, навчально-методичної літератури, проведення визначення місць навчань, розробку документів СОН.

Підготовка формувань ЦЗ передбачає: доукомплектування до штатної чисельності формувань, залагодження дій членів формувань, вивчення інструкцій, порадників та нормативів.

Заходи щодо матеріально-технічного і медичного забезпечення передбачають забезпечення формувань ЦЗ майном і інструментом.

Підготовка навчання це підготовка учбових місць та учбово-матеріальної бази, підготовка пунктів управління, засобів зв'язку та оповіщення. Також плануються заходи щодо покращення навчально-матеріальної бази суб'єкта господарювання, окремі роботи на об'єктах підприємства, установи, організації, які можливо будуть виконані в ході СОН.

2.1.1. План проведення СОН

План проведення спеціального об'єктового навчання – найбільш складний і відповідальний плануючий документ. Від якості підготовки плану в значній мірі

залежить успіх навчання. План СОН складається на підставі визначення основних етапів навчання.

Важливою частиною плану є порядок проведення навчання, де визначається:

- час проведення заходів;
- учбові питання, які відпрацьовуються;
- обстановка, яка створюється;
- робота керівника, дії учасників.

Обстановка для відпрацювання кожного учбового питання створюється з врахуванням можливої обстановки під час виникнення НС, стану об'єкта.

План відпрацьовується в такій послідовності:

Визначається тема, учбові цілі, склад учасників, час проведення, місце навчання, етапи, їх зміст, учбові питання.

Розробляється порядок проведення навчання для кожного етапу окремо, в реальному масштабі часу.

В розділі «обстановка» визначається обстановка по кожному учбовому питанню. Також може бути висвітлено зміст ввідних.

Робота керівника може висвітлюватись в одній графі. Це положення відноситься і для очікуваних дій підлеглих.

2.1.2. План проведення практичних заходів.

Під час навчання виконуються практичні заходи, що дають змогу перевірити реальність планів реагування на надзвичайні ситуації, локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, цивільного захисту на особливий період, визначити рівень готовності до вирішення завдань цивільного захисту керівного складу і фахівців підприємства, установи, організації, забезпечити взаємодію між об'єктовими спеціалізованими службами, формуваннями та органами управління ними, відпрацювати практичні дії персоналу, застосовуючи засоби захисту, в різних режимах функціонування єдиної державної системи цивільного захисту та її ланок.

Навчання проводяться на навчально-виробничій базі підприємства, установи, організації, що включає територію підприємства, установи або організації з

виробничими будівлями, спорудами, різного роду комунікаціями, а також спеціально створені навчальні місця з урахуванням специфіки діяльності та особливостей територіального розміщення.

План складається у виді плану підприємства з вказаними місцями розгортання сил та засобів ЦЗ.

2.1.3. План імітації.

Практичні заходи навчання проводяться з імітацією руйнувань, пожеж, вибухів, зон затоплення і зараження, задимлення, аварій на трубопроводах і ємностях, ступінь якої залежить від навчальних цілей, особливостей підприємства, установи, організації, характеру місцевості і наявності імітаційних засобів. Окремі елементи доповнюються засобами позначення: знаками, покажчиками, прапорцями, пояснювальними написами.■

План імітації включає перелік місць відпрацювання практичних дій формувань, необхідну кількість статистів, засоби імітації, знаки і покажчики, що використовуються для імітації на навчальних місцях з відпрацювання практичних заходів. План імітації складається на підставі Плану проведення СОН.

2.1.4. План нарощування обстановки.

План складається у вигляді переліку ввідних на СОН. Вони доповнюють одна одну, нарощують обстановку.

План складається на підставі Плану проведення СОН у хронологічному порядку.

2.1.5. Акт оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення навчання, що затверджується керівником підприємства, установи, організації.

Акт оцінки готовності (допуск) персоналу до проведення навчання складається комісією підприємства, установи, організації. До її складу включаються посадові особи, які виконують обов'язки, пов'язані із забезпеченням цивільного захисту, пожежної безпеки та охорони праці, а також представник відповідного територіального органу ДСНС України. Очолює її заступник голови комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації.

В Акті відображається:

- стан документів та особистій підготовки заступників, помічників керівника навчання та керівника штабу керівництва навчанням;
- підсумки вибіркової перевірки знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях;
- підсумки перевірки знань заходів безпеки працівниками, які залучаються до відпрацювання практичних питань з навчання;
- підсумки огляду спеціалізованих служб, формувань цивільного захисту та навчально-виробничої бази з визначенням ступеня готовності до навчання.

2.1.6. Табелі термінових донесень за навчанням.

Протягом навчання відпрацьовують надання термінових донесень.

Складається на основі «Табелю термінових та строкових донесень з питань цивільного захисту» - 2014, який є основним документом табельної звітності для центральних і місцевих органів виконавчої влади, виконавчих органів місцевого самоврядування, територіальних підрозділів ДСНС України у регіонах та об'єкта економіки (господарювання).

Прикладом термінових донесень можуть бути:

- донесення про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації;
- донесення про локалізацію наслідків НС;
- донесення про закінчення АР та ІНР та наслідки НС.

2.1.7. Розбір навчання. Звіт про проведення СОН

Після закінчення навчання складається Звіт про організацію проведення спеціального об'єктового навчання. Він є підґрунтям для проведення розбору навчання.

При проведенні розбору керівником навчання дається аналіз та оцінка дій тих, хто навчався, з наведенням фактів і цифрових показників, здійснюється постановка задач для усунення недоліків. За підсумками навчання видається наказ керівника суб'єкта господарювання.

Пропонуються варіанти зразків документів СОН.

УКРАЇНА
ДЕПАРТАМЕНТ
КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
НАКАЗ
ДИРЕКТОРА КОМУНАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
 «_____»

від «__» _____ 201__ року

№ _____

м. Кропивницький

Про підготовку та проведення спеціального
 об'єктового навчання з питань цивільного захисту

Відповідно до керівних документів, розпоряджень Голови Кіровоградської обласної державної адміністрації від ___ грудня 201__ року №__ «Про організацію навчання керівних кадрів та фахівців з питань цивільного захисту області у 201__ році», та Графіку забезпечення методичним супроводом підприємств, установ та організацій Кіровоградської області, що проводять спеціальні об'єктові навчання і тренування з питань цивільного захисту у 201__ році затвердженого __ грудня 201__ року Головою Кіровоградської обласної державної адміністрації, _____ 201__ року буде проведено комплексне об'єктове навчання з цивільного захисту за темою: «Захист працівників і території об'єкту від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків».

Мета навчання:

а) загальна мета – всебічна і якісна підготовка формувань і органу управління ними, персоналу закладу до вирішення завдань в умовах загрози виникнення і виникнення стихійних лих, великих аварій і катастроф;

б) для органу управління формуваннями цивільного захисту:

- вдосконалити навички у самостійному та впевненому керуванні проведенням заходів цивільного захисту;

- перевірити надійність та ефективність організації захисту персоналу КЗ «_____» у при виникненні стихійних лих, великих аварій і катастроф;

- перевірити реальність «Плану реагування на надзвичайні ситуації»;

в) для особового складу об'єктових формувань цивільного захисту:

- відпрацювання способів розгортання та приведення в готовність формувань цивільного захисту КЗ «_____»;

- визначити рівень готовності формувань цивільного захисту до дій за призначенням;

г) для персоналу закладу:

- відпрацювання прийомів дій при виникненні надзвичайних ситуацій;

- проведення евакуації персоналу при загрозі виникнення або виникненні надзвичайних ситуацій.

Місце проведення навчання: територія КЗ «_____». Керувати навчанням буду особисто.

З метою своєчасної та якісної підготовки до комплексного об'єктового навчання ЦЗ та його проведення,

НАКАЗУЮ :

1. Для підготовки й проведення навчання призначити штаб керівництва навчання у складі:

- начальник штабу – _____;

- заступник керівника – _____;

- відповідальна особа з питань ЦЗ – _____;
- заступник керівника з матеріально-технічного забезпечення – _____;
- голова комісії з питань евакуації – _____;
- помічник з імітації – _____.

2. До навчання залучити:

1.1. Моїх заступників, голову комісії з питань НС, голову комісії з питань евакуації, керівників формувань цивільного захисту на весь період тренування.

1.2. Формування цивільного захисту:

- протипожежну ланку;
- ланку оповіщення;
- санітарний пост;
- ланку охорони громадського порядку.

1.3. Пункт видачі ЗІЗ.

1.4. Весь персонал закладу.

1.5. Підготовку особового складу формувань ЦЗ проводити у робочий час під керівництвом осіб, які очолюють об'єктові формування ЦЗ.

3. Відповідальній особі з питань ЦЗ _____:

- організувати розробку документів по організації і проведенню КОН та подати їх на затвердження до _____ 201_ р.;

- розробити й довести до усіх учасників навчання заходи безпеки.

4. Керівнику ланки оповіщення привести до готовності пункт управління у _____. В ході навчань забезпечити стійкий зв'язок із пунктом управління, структурними підрозділами, формуваннями ЦЗ, Управлінням з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міста, з учбовими місцями.

до _____ 201_ р. перевірити систему оповіщення, уточнити схему оповіщення керівного складу, привести в готовність всі засоби зв'язку для управління формуваннями і оповіщення персоналу при надзвичайних ситуаціях.

5. Заступнику керівника навчання з матеріально-технічного забезпечення організувати забезпечення особового складу формувань ЦЗ майном, технікою згідно з табелем і нормами оснащення.

7. Визначення місць тренування провести _____ 201_ р.

8. Начальникам структурних підрозділів, керівникам формувань цивільного захисту організувати роботу по підготовці до навчання. З учасниками КОН вивчити заходи безпеки та забезпечити їх виконання у ході проведення навчання.

9. Строк готовності до навчання _____ 201_ р. Про готовність до КОН відповідальній особі з питань цивільного захисту та моїм заступникам доповісти _____ 2016 р.

10. На період проведення навчання за його учасниками зберегти заробітну плату з урахуванням тарифних ставок та окладів.

11. Заступнику голови комісії з надзвичайних ситуацій _____ організувати оцінку готовності (допуск) персоналу до проведення навчання та скласти акт до _____ 2016 року.

12. Комісії з оцінки готовності (допуску) персоналу до проведення комплексного об'єктового навчання призначити в складі:

Голова комісії – _____ (заступник голови об'єктової комісії з НС).

Члени комісії: _____ (представник ДСНС за згодою);

_____;

_____.

13. Контроль за підготовкою комплексного об'єктового навчання покласти на відповідальну особу з питань ЦЗ.

14. Наказ довести учасників навчання, безпосереднім виконавцям під особистий підпис.

Директор КЗ «_____»

ДОДАТОК 2**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Керівник КЗ «_____»

_____ 201_р.

П Л А Н**проведення спеціального об'єктового навчання з цивільного захисту в КЗ «****_____»**

Тема: «Захист працівників і території КЗ «_____» від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків»

Мета навчання:

а) загальна мета – всебічна і якісна підготовка формувань і органів управління ними, персоналу закладу до вирішення завдань в умовах загрози виникнення і виникнення стихійних лих, великих аварій і катастроф;

б) для органу управління цивільного захисту:

- вдосконалити навички у самостійному та впевненому керуванні проведенням заходів цивільного захисту;

- перевірити надійність та ефективність організації захисту персоналу КЗ «_____» у при виникненні стихійних лих, великих аварій і катастроф;

- перевірити реальність «Плану реагування на надзвичайні ситуації»;

в) для особового складу об'єктових формувань цивільного захисту:

- відпрацювання способів розгортання та приведення в готовність формувань цивільного захисту КЗ «_____»;

- визначити рівень готовності формувань цивільного захисту до дій за призначенням;

г) для персоналу закладу:

- відпрацювання прийомів дій при виникненні надзвичайних ситуацій;

- проведення евакуації персоналу при загрозі виникнення або виникненні надзвичайних ситуацій.

Час: _____ 201_р. 8.00.-17.00

Склад учасників:

- штаб керівництва навчанням;

- комісія з питань НС;
- комісія з питань евакуації;
- протипожежна ланка;
- ланка оповіщення;
- санітарний пост;
- ланка охорони громадського порядку;
- пункт видачі ЗІЗ;
- весь персонал закладу.

Етапи спеціального об'єктового навчання, учбові питання:

Перший етап: Перевід об'єктової ланки цивільного захисту КЗ «_____» в режим готовності «Підвищена»

Учбові питання:

1. Оповіщення керівного складу, осіб, які входять до складу штабу з ліквідації НС, органу управління силами ЦЗ, керівників формувань про загрозу виникнення НС.
2. Постановка завдань по здійсненню заходів щодо зменшення впливу НС на робочий процес.
3. Організація та проведення заходів ЦЗ при загрозі виникнення стихійного лиха.

Другий етап: Перевід об'єктової ланки цивільного захисту КЗ «_____» в режим готовності «Надзвичайна ситуація»

Учбові питання:

1. Оповіщення персоналу про надзвичайну ситуацію;
2. Організація роботи об'єктової ланки цивільного захисту КЗ «_____» при локалізації і ліквідації надзвичайних ситуацій:
 - а) при виникненні пожежі;
 - б) при загрозі ураження хімічно-небезпечними речовинами;
 - в) при відключенні енерговодопостачання;

Третій етап: Виконання завершальних заходів по ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій в КЗ «_____».

Підведення підсумків.

Місця проведення спеціального об'єктового навчання:

- пункт управління ЦЗ;
- територія КЗ «_____»

ДОДАТОК 3

**ХІД СПЕЦІАЛЬНОГО ОБ'ЄКТОВОГО НАВЧАННЯ,
ЕТАПИ, НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ І ЧАС ЇХ ВІДПРАЦЮВАННЯ.**

ЗАГАЛЬНА ОБСТАНОВКА

На території України загальна хімічна, радіаційна та бактеріологічна обстановка у межах нормального стану, середньодобова температура повітря в м. Кропивницький +10 °С. За прогнозами синоптиків з _____ 201 року очікується різка зміна погодних умов на території Кіровоградської області. Можливе виникнення ураганних вітрів та зниження температури до + 2°С.

ЧАСТКОВА ОБСТАНОВКА

О 7.35. _____ 201_ року по телефону черговому охоронцю _____ передано «Штормове попередження», тобто інформація, що в першій половині дня очікується різка зміна погоди, швидкість ураганного вітру буде досягати 25-30 м/с, відбудеться різке зниження температури повітря, можливі зливи. В 7.40. _____ 201_ року штормове попередження передано керівнику КЗ «_____». В 7.50. _____ 201_ року директором _____ визначено завдання відповідальній особі з питань ЦЗ _____ про оповіщення і збір керівного складу і керівників формувань за списком №1.

Хід навчання

Час	Навчальні питання, обстановка, зміст ввідних.	Дії керівника тренування	Дії осіб, що навчаються
Перший етап: «Перевід об'єктової ланки цивільного захисту в режим готовності «Підвищена»			
8.00.-8.20.	Оповіщення і збір керівного складу, керівників формувань	Відповідальна особа з ЦЗ надає розпорядження на оповіщення і збір керівного складу	Відповідальна особа з ЦЗ оповіщає керівний склад. Працівники визначеної категорії збираються в пункті управління. відповідальна особа з ЦЗ перевіряє прибуття працівників визначеної категорії
8.20.-8.50.	Перевід об'єктової ланки ЦЗ КЗ «_____» з режиму «Повсякденна діяльність» у режим «Підвищена готовність». Ввідна №1: «Загроза НС для КЗ «_____» а) уточнення і введення в дію відповідного розділу плану ЦЗ;	Відповідальна особа з ЦЗ оголошує наказ на переведення об'єктової ланки ЦЗ в готовність «Підвищена». Керівний склад, керівники формувань ЦЗ, з'ясовують обстановку і віддають необхідні розпорядження підпорядкованому персоналу	Керівники формувань приводять формування в стан до готовності до дій.

	<p>б) виконання заходів по переведенню об'єктової ланки ЦЗ в готовність «Підвищена»</p> <p>в) заслуховування посадових осіб по виконанню заходів по переведенню об'єктової ланки ЦЗ в режим готовності «Підвищена»</p>	<p>і контролюють хід виконання заходів по переведенню сил ЦЗ в готовність «Підвищена»</p> <p>Керівник навчання заслуховує посадових осіб цивільного захисту про виконання заходів по приведенню ЦЗ в готовність «Підвищена»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доповідає заступник з МТЗ. 2. Доповідає Голова комісії з питань евакуації <p>При необхідності керівник об'єктового навчання може заслухати інших посадових осіб про знання посадових обов'язків з цивільного захисту.</p> <p>Керівник об'єктового навчання віддає розпорядження на практичне виконання заходів формуваннями.</p> <p>Відповідальна особа з ЦЗ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організує роботу штабу керівництва навчанням , розгортає пункт управління, - контролює наявність робочих документів, 	<p>Заступник з МТЗ доповідає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про порядок та наявність забезпечення МТЗ на випадок надзвичайних ситуацій, наявність автотранспорту; - про роботу в умовах припинення енерговодопостачання; - про організацію охорони приміщень КЗ «_____» при евакуації. <p>Голова комісії з питань евакуації доповідає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про готовність до виконання завдань; - уточнення списків персоналу, які підлягають евакуації; - про порядок евакуації персоналу. <p>Відповідальна особа з ЦЗ нагадує:</p> <ul style="list-style-type: none"> про організацію чергування керівного складу на пункті управління; про виконання заходів по переведенню об'єктової ланки ЦЗ в готовність «Підвищена»; про встановлення зв'язку з посадовими особами цивільного захисту міста, району; про уточнення планів ЦЗ; про забезпеченість засобами індивідуального захисту; про стан по закінченню виконання заходів щодо переведення в готовність «Підвищена» <p>Штаб керівництва навчання доповідає про готовність до роботи, готовність документації, пункту управління, організація зв'язку.</p> <p>Штаб організує:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організацію взаємодії з посадовими особами та
	<p>г) практичне відпрацювання заходів готовності «Підвищена».</p> <p>Організація роботи органу управління силами ЦЗ при</p>		

8.50.-9.30.	переведенні об'єктові ланки цивільного захисту в готовність «Підвищена»	якість їх відпрацювання та якість відпрацювання органом управління силами ЦЗ питань управління та взаємодій при переводі об'єктові ланки цивільного захисту в готовність «Підвищена».	підприємствами міста, району; - контроль за виконання заходів по переводу об'єктові ланки цивільного захисту в готовність «Підвищена»; - підготовку доповідей в Управління з питань НС та ЦЗН Кіровоградської міської ради. Формування цивільного захисту приводяться в режим готовності «Підвищена» (проводиться збір членів формувань, отримується майно та обладнання, перевіряється його справність)
Другий етап. «Перевід об'єктові ланки цивільного захисту КЗ «_____» в режим готовності «Надзвичайна ситуація»»			
9.30 - 10.00 09.50. 10.00. 11.00-12.00	Проведення заходів з локалізації і ліквідації надзвичайних ситуацій на об'єктах КЗ Ввідна №2: В___ на території міста розпочалось посилення вітру до швидкості 25-30 м/с, сильна злива. Ввідна №3: Внаслідок зливи і замикання електропроводки розпочалась пожежа на верхньому поверху . Є постраждалі Ввідна №4: Внаслідок пожежі на верхньому поверху є постраждалі	Керівник об'єктового навчання віддає розпорядження керівникам формувань бути у готовності до негайних дій. Рішення про оповіщення персоналу Керівник навчання приймає рішення на гасіння пожежі силами протипожежної ланки, надання першої допомоги постраждалим	Формування ЦЗ в повної готовності до дій за призначенням Уточнення дій персоналу Протипожежна ланка приступає до гасіння пожежі. Санітарний пост надає першу допомогу постраждалим при опіках, пошкодженні хребту, кровотечі

12.00-13.00.		Обід	
13.00	Функціонування КЗ «_____» в умовах відключення енерго,- водопостачання. Ввідна №5. Припинено енергопостачання і водопостачання КЗ «_____»	Керівник навчання приймає рішення щодо забезпечення КЗ «_____» іншими джерелами енергопостачання і водопостачання	Викликається спеціалізована аварійно-технічна служба, організовується аварійне енергопостачання і водопостачання. Завгосп проводить усунення аварії до приїзду АТС. Орган управління організує визначення завдань силам ЦЗ, необхідні розрахунки.
13.30.	Організація роботи КЗ «_____» при загрозі ураження НХР» Ввідна №6 «Аварія машини з аміаком на вулиці Шевченка – загроза ураження парами хмари аміаку» Ввідна №7 «Через необережність персоналу стався розлив ртуті»	Керівник навчання визначає завдання керівному складу на проведення заходів щодо захисту персоналу.	Санітарна ланка організує допомогу постраждалим. Проводиться демеркурізація
14.00.	Перевірка готовності пункту видачі ЗІЗ		Особовий склад пункту видачі ЗІЗ демонструє готовність до виконання завдань.
15.00.			
Третій етап: «Підведення підсумків»			
16.00-17.00	Підведення підсумків	Керівник СОН дає відбір тренуванню, визначає завдання на підготовку даних для проведення розбору СОН та ставить завдання на подальше удосконалення цивільного захисту.	Учасники навчання збираються для підбиття підсумків навчання

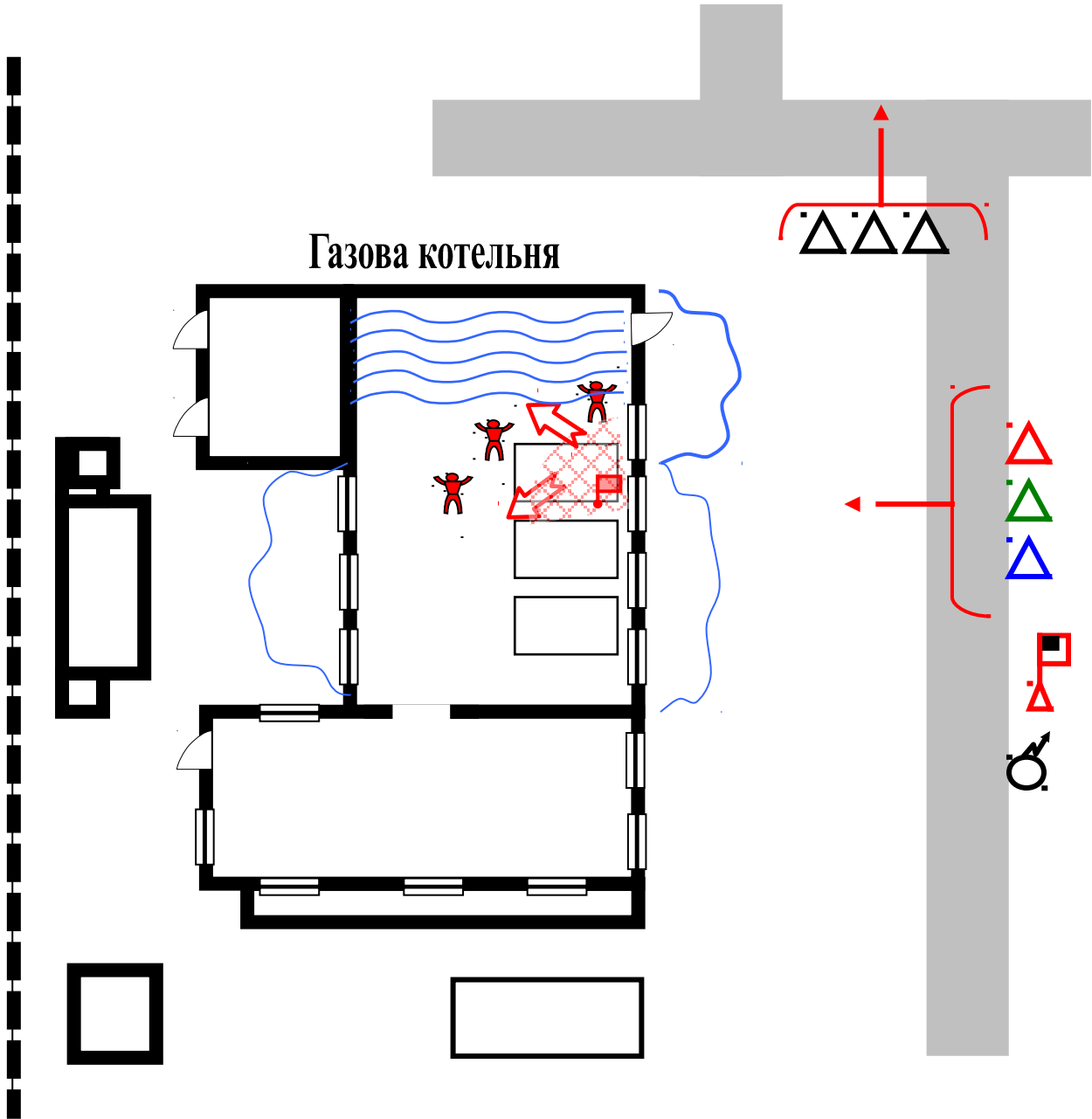
Відповідальна особа з питань ЦЗ _____

ДОДАТОК 4

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор КЗ «_____»

ПЛАН
проведення практичних заходів на газовій котельні з графічним показом ділянок, рубежів,
пунктів відтворення обстановки та переліком засобів імітації

Умовні позначення:

	штаб з ліквідації надзвичайної ситуації;		аварійна команда, рятувальна група;
	ланка пожежогасіння;		санітарний пост;
	група охорони громадського порядку;		потерпілий;
	ланка зв'язку;		напрямок введення формувань ЦЗ;
	зона задимлення (загазованості):		ймовірне місце виникнення НС, розповсюдження небезпечних факторів
	зовнішня		
	внутрішня		

Перелік засобів імітації:

- Місце виникнення НС.
- Зона вибуху, поширення небезпечних факторів.
- Джерело загорання. Пожежа. Задимлення.
- Місця пошкодження комунікацій, утворення завалу.
- Розміщення потерпілих (поранення, травми).

Відповідальна особа з питань ЦЗ _____

План нарощування обстановки з переліком ввідних

7.35 По телефону черговому охоронцю передано «Штормове попередження»

7.40. Штормове попередження передано керівнику КЗ «_____»

7.50. Директором _____ визначено завдання відповідальній особі з питань ЦЗ _____ про оповіщення і збір керівного складу і керівників формувань.

8.00.-8.20. Організація і збір керівного складу, керівників формувань.

8.20. Ввідна №1: «Загроза НС для КЗ «_____»».

9.50. Ввідна №2: «На території міста розпочалось посилення вітру до швидкості 25-30 м/с, сильна злива».

10.00. Ввідна №3: «Внаслідок сильної зливи і замикання електропроводки розпочалась пожежа на верхньому поверху».

11.00. Ввідна №4: «Внаслідок пожежі на верхньому поверху є постраждалі».

13.00. Ввідна №5: «Припинено енергопостачання і водопостачання КЗ «_____»».

13.30. Ввідна №6 «Аварія машини з аміаком на вулиці Шевченка – загроза ураження парами хмари аміаку».

14.00. Ввідна №7 «Через необережність персоналу стався розлив ртуті».

15.00. Перевірка готовності пункту видачі ЗІЗ.

16.00.-17.00. Підведення підсумків навчання.

Відповідальна особа з питань ЦЗ _____

Табель термінових донесень за навчанням

Найменування донесень (відомостей)	Хто подає	Кому подається	Періодичність та терміни подання
Донесення про виникнення або загрозу виникнення НС	Керівник СГ	Начальнику міського, районного управління (відділу) Управління ДСНС України	Вербально - негайно по телефону; письмово-протягом 20 хв. за допомогою технічних засобів передачі даних (факс, телефон, електронна пошта, лист тощо)
Донесення про локалізацію наслідків НС	Керівник СГ		Після локалізації наслідків НС. Вербально по телефону.
Донесення про закінчення АР та ІНР та наслідки НС.	Керівник СГ		Після закінчення АР та ІНР. Вербально – негайно. Протягом доби – письмово.

Форма 2/НС-1

**повідомлення
про виникнення надзвичайної ситуації**

Вид інформації		Зміст інформації	Примітка
1	Код НС (або загроза її виникнення) та класифікаційна ознака надзвичайної ситуації (далі - НС)		
2	Місце виникнення НС (область, район, населений пункт, об'єкт, належність об'єкта, напрямок і відстань від обласного центру)		
3	Початок НС (дата, час) та дата і час доповіді (станом на час, на який складено доповідь)		
4	Закінчення робіт з ліквідації НС, дата, час		
5	Характер та масштаби НС (опис НС, причини виникнення; зона НС; кількість осіб, які перебувають у зоні НС; шкода, заподіяна населенню та господарству, обсяги руйнування споруд, масштаби пошкодження навколишнього природного середовища		

	тощо)		
6	Кількість та стан потерпілих, у тому числі кількість загиблих, постраждалих (травмованих, захворілих), евакуйованих, врятованих тощо		
7	Вплив на роботу інших галузей господарської діяльності та додаткова загроза у разі можливості розвитку НС (зазначити об'єкти, розташовані поблизу, для яких існує загроза внаслідок розвитку такої події, тощо)		
8	Сили, які залучаються (залучалися) для ліквідації НС (осіб-з них працівників ДСНС, одиниць техніки-з них тієї, що належать ДСНС України, інші сили (Міноборони України, МВС України, МОЗ України тощо), види та кількість спеціальної техніки, кількість спеціалізованих формувань, добровільних формувань, формувань ЦЗ		
9	Потреба у додаткових силах та засобах (види та кількість одиниць необхідної штатної техніки, спеціального обладнання, кількість фахівців)		
10	Стисла характеристика робіт з рятування людей та локалізації і ліквідації наслідків НС (характер і обсяг аварійно-відновних, рятувальних робіт, їх інтенсивність та строки виконання)		
11	Оцінка матеріальних збитків, завданих НС (зазначити відповідно до Методики оцінки збитків від наслідків НС техногенного і природного характеру, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 175)		
12	Матеріальні витрати на ліквідацію НС, тис. гривень		
13	Додатки (карти, схеми, слайди, фотоматеріали), кількість		
14	Посада, прізвище, ініціали керівника (начальника) штабу з ліквідації		

	наслідків НС, номер телефону, телефаксу		
15	Посада, прізвище, ініціали особи, яка підписала повідомлення, номер телефону, телефаксу		

ЗАТВЕРДЖУЮВідповідальна особа з питань цивільного захисту
КЗ «_____»

_____ 201_ р.

ПЛАН

імітації на спеціальному об'єктовому навчанні

КЗ «_____» на тему: «Захист працівників і території об'єкту від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків»

Місце імітації	Вид імітації	Сили і засоби	Час проведення	Кількість статистів, постраждалих	Відповідальний
Подвір'я	Імітація пожежі	Металевий піддон, мотлох – 1 кг, дрова 0.3 м3, бензин – 0.5л, вогнегасник, пожежний щит.	10.00.- 11.00.	4 пожежних	
Кімната №9	Ранені з артеріальною кровотечею	Джгут, бинт широкий, вата, спирт	11.00.- 11.20.	2 особи санітарного поста, 2 особи – поранені.	
Кімната №9	Опік на пожежі	Мазь, марля	11.20.- 11.40.	3 особи санітарного поста, 3 особи з різними ступенями опіку	
Кімната №9	Пошкодження хребта	Ноши, комплект шин, бинти	11.40.- 12.00.	2 особи санітарного поста, 1 особа з пошкодженням	
1	2	3	4	5	6
Підвал	Аварія водопроводу	Слюсарний інструмент, хомути	13.00.- 13.30	3 слюсаря	
Кімната №5	Аварія з розливом аміаку	Марлеві маски, 0,5 л оцту	13.30.- 14.00.	3 особи санітарного поста, 3 особи з ознаками отруєння	
Кімната №5	Розлив ртуті	Дріб для полювання, відро, спринцівка, банка 3л закручувана, марганцівка,	14.00.- 14.30.	3 особи санітарного поста	

		брусок мила, скоч, зубна щітка			
--	--	-----------------------------------	--	--	--

Примітка :

1. Зв'язок помічника керівника навчання по імітації з виконавцями при допомозі сигналів "ПОЧАТИ ІМІТАЦІЮ" – розмахування жовтим прапором. "ЗАКІНЧИТИ ІМІТАЦІЮ" – розмахування червоним прапором.
2. Заходи безпеки: група імітації здійснює оточення місця імітації – завалів, пожеж, комунально-енергетичних мереж.

Помічник керівника навчання з імітації _____
(посада, підпис)

«__» _____ 201_р.

ДОДАТОК 6

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор КЗ «_____»

_____ 201_р.

Акт

роботи комісії по оцінці готовності (допуску) персоналу до проведення комплексного об'єктового навчання

Комісія у складі: Голова – (заступник голови комісії з питань надзвичайних ситуацій підприємства, установи, організації), члени комісії: _____ склала цей акт у тому, що персонал КЗ «_____» готовий до проведення комплексного об'єктового навчання на тему: «Захист працівників і території об'єкту від надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків».

Під час допуску виявлено:

- документи ЦЗ установи в задовільному стані;
- особиста підготовка заступників, помічників керівника навчання та керівника штабу керівництва навчанням оцінюється добре;
- вибіркова перевірка знань з питань цивільного захисту в обсязі програм підготовки працівників до дій у надзвичайних ситуаціях показала задовільні знання. Перевірено 31 особа;
- перевірка знання заходів безпеки працівників, які залучаються до відпрацювання практичних питань з навчання показала добрий результат;

Проведений огляд з визначенням ступеня готовності формувань цивільного захисту та навчально-виробничої бази навчання. Він показав, що формування готові до комплексного об'єктового навчання.

Голова комісії _____

Члени комісії: _____; (представник ДСНС за згодою);

_____;

ЗВІТ

про організацію проведення спеціального об'єктового навчання з цивільного захисту в КЗ _____ за темою: «Організація роботи поліклініки в надзвичайних ситуаціях техногенного і природного характеру та їх наслідків»

Тривалість: 8 годин (з 8.00 до 17.00 «__» _____ 201_р.)

Керівник навчання – Керівник КЗ _____

Відповідальна особа з питань ЦЗ – _____

Телефон: _____

На спеціальне об'єктове навчання залучались:

керівний склад - __ осіб;

комісія з питань надзвичайних ситуацій - ___ особи;

комісія з питань евакуації ___ особи;

формування цивільного захисту ___ особи;

добровільна пожежна дружина ___ особи;

інші працівники ___ осіб.

Автомобільна техніка - не залучалась.

Інша техніка та засоби механізації – не залучались .

1. Установа готова на період проведення навчання до реалізації інструкції на випадок надзвичайних ситуацій, у тому числі:

плануючі документи для організації діяльності з питань цивільного захисту відпрацьовані;

захисної споруди цивільного захисту немає. Укриття персоналу можливо у підвалі;

створення матеріального резерву та запасу майна цивільного захисту потребує удосконалення;

керівний склад органу управління і формувань цивільного захисту підготовлений до виконання завдань ЦЗ;

система оповіщення та організації порядку доведення до персоналу інформації про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації функціонує;

заходи щодо забезпечення пожежної та техногенної безпеки організовані.

2. Документи з навчання відпрацьовані якісно. Задум навчання відповідає завданням СГ.

3. Імітація навчальної обстановки відповідає характеру виробництва. Зміст ввідних відповідає розвитку обстановки.

4. Оцінка дій органів управління.

Інформація від медичного реєстратора Дитячої стоматологічної поліклініки до відповідного органу управління за підлеглистю про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації проходила своєчасно.

Робота комісії з питань надзвичайних ситуацій під час введення режиму підвищеної готовності почалася своєчасно. Рішення відповідали завданням. Розгортання засобів управління були проведені і була організована робота на них. Вжити заходи щодо захисту персоналу та забезпечення сталого функціонування установи.

Під час введення режиму надзвичайної ситуації формування цивільного захисту, що залучаються до ліквідації надзвичайної ситуації, приведені у готовність до дій. Призначений керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, організував збір та узагальнення даних і оцінки обстановки. Рішення були вірними.

Були організовані заходи з локалізації та ліквідації надзвичайних ситуацій, пожеж із залученням необхідних сил та засобів.

Забезпечені взаємодія з органами управління і силами, визначеними для проведення спільних заходів і робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Розроблені документи на проведення відповідних заходів з цивільного захисту, проведено чітко і наочне позначення обстановки.

Керівництво установи було особисто присутнє на місцях проведення практичних робіт, здійснювало контроль за діями оповіщення керівників структурних підрозділів установи щодо оперативного залучення сил і засобів для локалізації аварії, пожежі.

5. Оцінка дій формувань цивільного захисту, що навчаються.

Рішення керівників формувань були правильними і доцільними. Формування ЦЗ розгорнуті своєчасно.

Особовий склад формувань цивільного захисту показав виучку при рішенні завдань СОН.

6. Відпрацьовані сигнали оповіщення цивільного захисту і дії персоналу за ними.

7. З метою удосконалення складових системи цивільного захисту СГ у період підготовки та проведення навчання з цивільного захисту проведено:

- оновлений куток ЦЗ;

- проведе заняття з персоналом: «Дії при загрозі виникнення та виникненні терористичного акту»;

- прибрано підвальні приміщення.

8. Перелік матеріалів з моделювання надійності роботи установи у разі можливого впливу аварій і надзвичайних ситуацій на інженерно-технічний комплекс об'єкта для проведення подальших організаційних, технологічних та інженерно-технічних заходів:

- цемент -20 кг;

- пісок - 80 кг;

- отримати протигази у кількості 42 шт.

9. Результати навчання, обговорені на засіданні комісії з питань надзвичайних ситуацій установи (протокол № __ від «__» _____ 201_).

Загальна оцінка « добре»

Керівник спеціального об'єктового навчання _____

Відповідальна за ЦЗ _____

Посередник _____

3. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ОБ'ЄКТОВОГО НАВЧАННЯ. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ

Успіх навчання залежить від методики його проведення і перш за все від роботи керівника, його заступників, посередників, від їх уміння керувати навчанням, своєчасно та правильно реагувати і впливати на хід СОН. Тому організаторам навчання слід у деталях продумувати динаміку навчання, наполегливо добиватися повного і якісного відпрацювання навчальних питань, відмовлятися від спрощеності, заохочувати розумну ініціативу, наполегливість, прагнення до найбільш раціонального вирішення поставлених завдань, накопичувати матеріал для подальшого його вивчення і узагальнення з метою удосконалення цивільного захисту суб'єкта господарювання.

Повному і якісному відпрацюванню питань з максимальним навантаженням для всіх учасників навчання сприяє вивчення в повному обсязі особистих дій при виникненні НС, засобів механізації, прийомів їх використання.

Роботу керівного складу та інших і учасників навчання, дій в ході проведення навчання викладають в плані проведення навчання.

Він, як правило, включає дії за ввідними: загроза погіршення обстановки, можливість виникнення НС, погіршення обстановки, виникнення НС, дії сил об'єкту щодо локалізації і ліквідації НС.

Як ввідні, можуть бути використані можливі надзвичайні ситуації: виникнення пожежі, виникнення хмари небезпечно хімічної речовини, руйнування будівлі, військова загроза тощо.

На заключному етапі потрібні розпорядження про закінчення СОН, перевірка наявності учасників навчання і майна, повернення майна на місця зберігання.

Навчання необхідно проводити так, щоб воно менш за все впливало на виробничий процес об'єкту і на роботу окремих робітників. Тому план проведення комплексного об'єктового навчання, необхідно складати таким чином, щоб дії робітників по навчанню по можливості співпадали з їх посадовими обов'язками і діями, як за часом так і за місцем. Так збір бажано сумістити за часом з початком роботи.

Відпрацьовуються питання пов'язані з організацією і проведенням захисту, рятувальних та інших невідкладних робіт в ході ліквідації наслідків виробничих аварій на об'єкті або на сусідньому об'єкті, та інших НС. При цьому доцільно користуватися документами плану ЦЗ об'єкту у мирний час.

Керівник навчання особисто навчає підлеглих і контролює їх дії.

При організації навчання обстановка, яка створюється, повинна відповідати перш за все характеру виробництва, найбільш можливим на даному об'єкті надзвичайним ситуаціям і дозволяла перевірити реальність Плану реагування на НС об'єкту у мирний час, ефективність встановлених на об'єкті вимог безпеки та заходів щодо зниження впливу від уявного поширення вражаючого чинника на здоров'я персоналу об'єкту.

За попередньою домовленістю, керівник отримує метеорологічні данні на основі яких штаб керівництва навчанням практикується в урахуванні даних про зону можливого зараження (ураження), її величини і часу підходу до об'єкту, які прогножуються.

Через групу зв'язку доводять данні керівникам формувань.

Можуть бути і такі варіанти обстановки, коли об'єкт потрапляє в зони радіоактивного і хімічного ураження, зони руйнувань внаслідок аварій та катастроф на інших радіаційно-, хімічно-, пожежо-, вибуховонебезпечних об'єктах. При цьому аварії і катастрофи можуть виникнути також в наслідок стихійних лих (землетрусу, повені, зсуву, буревію і т.п.).

Звертають увагу на своєчасність доповідей про аварії (катастрофи) старшим начальникам та іншим органам, від яких виділяються сили та засоби по планам взаємодії на випадок аварії.

Керівник навчання вводить в дію відповідний розділ плану ЦЗ об'єкту і відпрацьовує розпорядження керівному складу об'єкту, контролює проходження команд і дії тих, хто навчається, щодо виконання запланованих заходів, підготовку до евакуації персоналу об'єкту, населення відомчого житлового сектору.

Обстановка нарощується за рахунок дачі ввідних по подіям, які можуть виникнути на території об'єкту (пожежа, неполадки у водно-каналізаційних, енергетичних мережах, на обладнанні об'єкту і інше).

Керівний склад та посередники контролюють підготовку транспортних засобів, підготовку пункту видачі ЗІЗ, організацію вибуття оперативної групи в район ураження, підготовку засобів зв'язку для обладнання ПУ, підготовку групи знезараження та засобів дегазації (деактивації), комплектацію рятувальної групи і санітарної дружини до ведення рятувальних робіт і надання медичної допомоги.

Керівники навчання, посередники проводять імітацію пожежі на території об'єкту та контролюють дії ланки пожежогасіння і медичного формування з гасіння і локалізації осередку пожежі та надання медичної допомоги потерпілим при пожежі. Контролюють дії аварійно-рятувальних формувань відповідно до змісту ввідних, шляхом нагляду, опитування, надання додаткових ввідних в ході дій. Посередники

аналізують проведення заходів ЦЗ, надають допомогу і збирають матеріал для проведення розбору. Визначають правильність зберігання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), вміння користуватися ними та натренованість знаходження на роботі у засобах індивідуального захисту. ЗІЗ перевіряють на відповідність їх захисних властивостей від конкретної хімічно небезпечної речовини для захисту від якого вони призначені. Уділяють увагу на повноту та правильність здійснення по сигналу практичних заходів, пов'язаних з безаварійною частковою або повною зупинкою виробництва, на додержання вимог безпечності, особливо протипожежної з метою виключення в ході навчання можливих виробничих аварій при покиданні робочих місць з проведенням евакуаційних заходів.

Після завершення першого етапу навчання доцільно провести огляд готовності формувань.

Другий етап навчання доцільно починати з подання сигналу «УВАГА УСІМ», яким населення і персонал об'єкту будуть оповіщені про виникнення НС (аварії на потенціально-небезпечному об'єкті, стихійним лихі і т.д.)

По попереднім розрахункам, при незмінних погодних умовах, зони можливого зараження визначаються необхідність термінової евакуації персоналу об'єкту і населення відомчого житлового сектору.

Керівництво і посередники слідкують за тим, щоб дії чергового персоналу з доведення учбового сигналу здійснювались відповідно інструкціям, схемам оповіщення, а також установленим обмеженням на даному навчанні.

При цьому керівництво та посередники контролюють проходження сигналу. Домагаються, щоб сигнал дійшов до усіх категорій тих, хто навчається (органів управління і посадових осіб, формувань, робітників та службовців зміни об'єкту, а також до залученого на навчання населення). Вимагають, щоб основним способом доведення сигналу була мовна інформація з вказівками про конкретні дії. Навчають органи управління організованим і швидким діям з забезпечення захисту людей з використанням засобів індивідуального захисту і шляхом виводу (вивозу) людей із зони можливого зараження.

У цей період відпрацьовують ряд невідкладних заходів з виявлення обстановки, підвищення стійкості управління і раніш усього по підтримці надійного зв'язку з вищими органами управління і силами ЦЗ.

Основним видом захисту людей від дії НХР, при відповідних метеорологічних умовах, є евакуація усього персоналу об'єкту і населення у наданий для цієї мети населений пункт (район). Тому керівник навчання і його помічник з евакозаходів вивчають роботу органу управління, служб та комісії з питань евакуації по уточненню розрахунків і робочих документів плану термінової евакуації і тимчасового розселення, і раніш усього списків евакуйованих, розподілу його по видам транспорту, взаємодію з автотранспортними підприємствами з питань надання автобусів, автомобілів, по маршрутам пішої евакуації, організації усіх видів забезпечення і управління евакозаходами з урахуванням обстановки по навчанню.

Визначають ступень узгодження евакозаходів між об'єктами в місті і населеним пунктом сільського району, в які передбачається розосередження робітників і службовців та евакуація їх сімей; контролюють хід підготовки транспорту до перевезення людей з зон можливого зараження.

У випадку термінової евакуації усі питання евакуації залежать від керівників ЦЗ об'єкту і входять в коло їх обов'язків.

З питань практичного здійснення передчасної евакуації можуть бути заслухані відповідальна особа з питань ЦЗ об'єкту, голова комісії з питань евакуації.

З медичною службою (медичним формуванням) відпрацьовують увесь комплекс медичних заходів:

- медичну розвідку;
- надання домедичної допомоги ураженим в осередках ураження;
- використання засобів медичного захисту.

Матеріально-технічне забезпечення на навчанні відпрацьовується практично з залученням усіх служб і органів постачання, а також їх формувань.

На фоні обстановки, яка створюється практично, здійснюють матеріальне та технічне забезпечення евакуаційних заходів.

В ході проведення аварійно-рятувальних робіт з особовим складом формувань, уведених в зону зараження відпрацьовують:

- розшук людей на території об'єкту, в цехах, будівлях;
- винос, витягання людей із будівель, споруд;
- надання першої медичної допомоги ураженим та евакуація їх з осередку ураження;
- знезараження території, приміщень, техніки;
- локалізацію аварій на енергетичних мережах;
- відновлення енергомереж.

Імітація на навчаннях

1. Імітація наслідків аварій, катастроф та стихійних лих є найважливішим заходом із забезпечення повчальності навчання, максимального наближення СОН до реальних умов осередків ураження та формування у особового складу правильного уявлення про характер уражень і складність проведення всього комплексу РІНР.

Вона повинна проводитись творчо, з урахуванням характеру наступних дій підрозділу та сприяти досягненню поставленої навчальної мети на тренуванні.

Забороняється використовувати засоби імітації з метою створення зовнішнього ефекту.

На навчанні імітуються осередки зараження НХР, осередки хімічного, бактеріологічного зараження та інші ділянки зараження, підтоплення, пожеж, руйнувань, завалів.

2. Імітація організовується і проводиться у відповідності до плану навчання, з урахуванням особливостей суб'єкта господарювання, а також узгоджується з діями підрозділу за місцями, часом та завданнями.

Імітаційні ділянки повинні забезпечувати безпеку і не обмежувати дії підрозділу.

Навколо імітаційної ділянки створюється загородження, яке позначається червоними прапорцями.

До імітації призначається особовий склад, який пройшов підготовку, отримав практику роботи з імітаційними засобами і склав заліки щодо заходів безпеки.

Помічник з імітації призначається з числа підготовлених фахівців об'єкта. Він підпорядковується керівнику навчання.

3. Для імітації осередку ураження створюються ділянки, на яких відбудовуються напівзруйновані промислові та житлові будинки з вбудованими та тими, що стоять окремо, сховищами (укриттями), а для імітації аварій (зруйнувань, пошкоджень) на комунально-енергетичних мережах створюються пошкоджені ділянки ліній електропередач, водопроводу, газопроводу, каналізації, тепlopостачання.

4. Зараження місцевості стійкими отруйними речовинами імітуються у межах визначених районів за допомогою авторозливних станцій та імітаційних засобів. Нестійкі отруйні речовини імітуються підпаленням шашок нейтрального диму.

Радіоактивне зараження об'єктів проводиться навчальним радіоактивним пилом, який наноситься на них за допомогою спеціальних комплектів, а зараження небезпечними речовинами навчальними рецептурами імітації небезпечних речовин.

Для позначення осередків бактеріологічного (біологічного) зараження використовуються знаки прапорці коричневого кольору.

та

5. За відсутності імітаційних засобів, зовнішні межі умовно зараженої ділянки місцевості позначаються табельними знаками огороження.

6. Осередки пожеж імітуються за допомогою різноманітних пально-мастильних матеріалів: відпрацьованих мастильних, утилізованої гуми, будівельних відходів.

Для улаштування завалів використовуються окремі елементи і конструкції будівель, які підлягають знесенню, а також різні відходи будівельних матеріалів. На ділянках, де не планується проведення РІНР, завали можуть позначатися відповідними знаками.

Позначення зруйнованих шляхів, шляхових споруд, а також закритих для підрозділів, що навчаються, ділянок місцевості проводиться за допомогою чітко видимих знаків з відповідними написами («Вихід завалено» і т. ін.)

Згідно Постанови КМУ від 09.10.13р. №787 «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ» можливо проведення СОН на об'єктах де формування ЦЗ не призначались.

У цих випадках навчання планується за тими же ввідними. Але відпрацьовуються дії ні формувань, або персоналу під керівництвом відповідальних за напрямками (відповідального за пожежну безпеку, медичне забезпечення та ін.). Відповідальні призначаються наказом керівника СГ.

Особова увага приділяється на взаємодію з міськими спеціалізованими службами ЦЗ (медичної, протипожежної, транспортного забезпечення та іншими). В ході КОН необхідно відпрацювати виклик пожежної охорони, швидкої медичної допомоги, інші варіанти взаємодії.

Можливий наступний елемент проведення навчання. Згідно Постанови КМУ від 21 серпня 2013 р. № 616 від 21 серпня 2013 р. № 616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту» з дозволу органу місцевого самоврядування утворити на об'єкті добровільні формування цивільного захисту на час навчання для відпрацювання дій під час загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій для виконання допоміжних робіт. Добровільні формування цивільного захисту очолюють начальники, які призначається і звільняється керівником органу, що утворив таке формування. Відповідні начальники формувань здійснюють керівництво добровільним формуванням цивільного захисту та несуть персональну відповідальність за виконання покладених на нього функцій.

Основні знаки і покажчики, які використовуються для імітації на навчаннях з ЦЗ.

Знаки для позначення руйнувань, завалів, ділянок зараження, пошкоджень на комунально-енергетичних мережах, стану будівель і споруд, ділянок імітації, а також

різноманітні покажчики виготовляються з фанери (картону, жерсті) у вигляді прямокутників розмірами 40x20 см та фарбуються білою фарбою. Зверху великими літерами чорного кольору роблять напис про вид руйнування, пошкодження, ураження (зараження), а нижче - дані, що характеризують його розміри. Знаки і покажчики встановлюються на висоті 1-1,5 м від землі. При діях вночі вони освітлюються або покриваються фарбами, що мають властивість світитися.

Приблизний перелік знаків:

- зруйнована ділянка дороги;
- заражена ділянка;
- зруйнований міст;
- завал;
- постраждалі у завалі;
- зруйнована будівля;
- пошкоджена будівля;
- загроза обвалу будівлі;
- зруйноване сховище;
- завалене сховище;
- пошкодження водопроводу;
- пошкодження ліній електропередач;
- пошкодження газової мережі.

Приблизний перелік покажчиків:

- прохід через заражену ділянку;
- напрям руху до проходу (проїзду);
- напрям руху в об'їзд перешкоди.

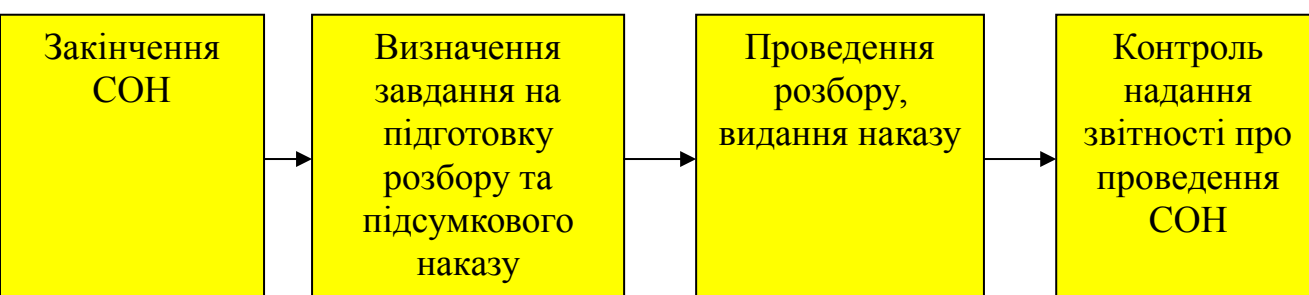
В залежності від теми комплексного об'єктового навчання і навчальних питань, з метою створення необхідної обстановки можуть використовуватися і інші знаки (покажчики).

Після відпрацювання усіх запланованих навчальних питань керівники навчання подають команди на закінчення практичних дій тих, хто навчається, дає

вказівки про час збору формувань у визначеному місці, про подальші дії учасників навчання, перевірки наявності техніки, приведення в порядок місць навчання, місце і час проведення розбору в ході якого визначається оцінка кожному учаснику навчань.

Завершальними заходами є заходи з повернення робітників, службовців на постійні місця базування, роботи та підведення підсумків СОН.

Алгоритм дій керівника СОН щодо проведення розбору навчання

Аналіз підготовки і ходу навчання, визначення ступеня досягнення навчальних цілей та якості відпрацювання навчальних питань

Мета розбору полягає у тому, щоб глибоко проаналізувати організацію і хід виконання заходів цивільного захисту на навчанні та визначити в якій мірі досягнуто навчальні цілі, як відпрацьовані навчальні питання і наскільки керівний склад, служби, формування і об'єкт в цілому готові до рішення завдань в умовах виникнення надзвичайних ситуацій. Потрібно детально вивчити виявлені недоліки на тренуванні та накреслити шляхи щодо їх усунення.

Якість розбору забезпечується своєчасною і якісною його підготовкою, об'єктивною та всебічною оцінкою дій тих, хто навчається.

Звичайно підготовка щодо розбору починається в ході його проведення, з тим щоб до закінчення тренування увесь матеріал був підготовлений повністю.

В основу розбору повинні бути покладені висновки керівника навчання, його особисті спостереження і доповіді з рішень та пропозицій тих, хто навчався, які повинні бути обґрунтованими та переконаними, підтверджуватися необхідними теоретичними положеннями та розрахунками, і фактичними діями тих, хто навчався.

При аналізі організації і ходу навчання, керівник розглядає, як правило такі питання:

- дії тих, хто навчався, після одержання завдання;
- рішення, які приймаються згідно з обстановкою, їх доцільність та обґрунтованість, заходи, які забезпечують їх успішне виконання;
- практичне виконання поставлених завдань та заходів з їх забезпечення;
- ефективність застосування способів і прийомів, найбільш характерні та повчальні приклади дій формувань і окремих осіб, які навчалися;

Керівник нагадує тему, навчальні цілі, навчальні питання, обстановку, в якій діяли ті, хто навчається, а потім послідовно розбирає та аналізує їх дії. У доповіді він викладає теоретичні положення, основні вимоги настанов, керівництв, наказів та інших керівних документів з найбільш важливих або нових питань, які стосуються теми, а також показує і розбирає найбільш повчальні дії тих, хто навчався на об'єкті, в навчальному містечку або районі навчання.

Аналіз організації та ходу навчання з урахуванням вимог основних нормативних документів повинен бути основою для подальшого удосконалення цивільного захисту об'єкту, підвищення його готовності до рішення завдань мирного та воєнного часу, а також мати навчально-виховне значення.

Для об'єктивної оцінки роботи і дій тих, хто навчався на навчанні слід виходити з вимог наказів, директив, а також організаційних вказівок старших начальників про підготовку об'єктів господарської діяльності, керівного складу, формувань ЦЗ і навчання населення з ЦЗ, існуючих нормативів і критеріїв оцінки спеціальних тренувань, положень, керівництв і настанов з організації й ведення цивільного захисту.

Оцінюючи роботу керівного складу слід виходити з їх уміння швидко і правильно приймати найбільш доцільні рішення, організовувати та підтримувати взаємодію, своєчасно доводити завдання до підлеглих, організовувати їх виконання, управляти силами ЦЗ, відпрацьовувати документи і проводити необхідні розрахунки.

При оцінці дій особового складу формувань враховуються час, витрачений на виконання практичних заходів, їх якість та відповідність установленим нормативам,

ефективність застосування техніки та інструменту при виконанні робіт, взаємна виручка і узгодженість у діях ланок, груп, а також їх морально-психологічна стійкість, дисципліна і порядок. Порівнюються також дії органу управління, служб і формувань з підсумками попередніх навчань з тим, щоб найбільш правильно визначити в якій мірі та у виконанні яких заходів ЦЗ досягнуті позитивні результати, у чому має ще серйозні недоліки та упущення.

При оцінці дій тих, хто навчався керуються наступними критеріями:

- загальна кількість учасників навчання (відсоток охоплення);
- повнота залучення формувань і техніки;
- обсяг виконаних практичних робіт;
- ефективність використання формувань і техніки;
- правильність і доцільність прийнятих рішень;
- додержання заходів безпеки;
- загальна організованість, порядок і дисципліна.

В заключній частині розбору керівник навчання визначає ступінь досягнення навчальних цілей, дає оцінку діям керівного складу, служб, формувань і інших груп тих, хто навчався, ставить завдання щодо усунення виявлених недоліків в ході планового навчального процесу або додаткових занять.

Кращі прийоми та методи роботи тих, хто навчався, позитивний досвід навчання, недоліки, які мали місце на навчанні, а також їх причини старанно вивчаються, узагальнюються і доводяться до всього особового складу об'єкту.

За результатами навчання керівник суб'єкта господарювання видає наказ, в якому оцінюється навчання, відмічаються позитивні його сторони, характерні недоліки, які необхідно усунути при подальшому навчанні.

Заохочуються учасники навчань, які відзначились. На основі наказу розроблюється план практичних заходів з усунення виявлених недоліків, вносяться необхідні зміни в план ЦЗ об'єкту, в план підготовки керівного складу, формувань, навчання робітників, службовців, намічаються конкретні практичні заходи спрямованні на підвищення стійкої роботи об'єкту при виникненні НС.

ВИСНОВКИ

Завчасна і ретельна організація та підготовка спеціального об'єктового навчання покликані забезпечити високу готовність керівництва, всіх учасників навчання до якісного виконання своїх завдань та обов'язків, розробку відповідних документів на його проведення, а також утворення належної навчально-матеріальної бази для методично грамотного відпрацювання навчальних питань та в цілому підвищення готовності об'єкту до розв'язання завдань ЦЗ.

Спеціальні об'єктові навчання являють собою завершальний етап з підготовки працівників підприємств, установ і організацій до вирішення завдань з цивільного захисту, запобігання, реагування та ліквідації аварій на виробництві, захисту персоналу і населення від надзвичайних ситуацій, які визначають загальну виучку і готовність керівництва, органів управління, формувань ЦЗ та працівників підприємств, установ і організацій до дій у надзвичайних ситуаціях. Тому до їх планування, підготовки та проведення приділяється особлива увага керівництва цивільного захисту об'єкта.

СПИСОК ВИКОРИСТАВНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 Кодекс цивільного захисту України, № 5403-VI від 02.10.2012 р.
- 2 Постанова Кабінету Міністрів України від 9.01.2014 р. №11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту»
- 3 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку утворення, завдання та функції формувань ЦЗ» від 09.10.13р. №787.
4. Постанова КМУ від 21 серпня 2013 р. № 616 від 21 серпня 2013 р. № 616 «Про затвердження Положення про добровільні формування цивільного захисту»
- 5 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил ЦЗ» від 26.06.2013 р. №443
- 6 Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у НС» від 26.06.13 р. №444
- 7 Наказ Міністра внутрішніх справ № 934 від 11.09.2015 року «Про затвердження Порядку організації та проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту»
- 8 Наказ ДСНС від 19.02.2016 р. № 83 «Про затвердження Організаційно методичних вказівок з підготовки населення до дій у надзвичайних ситуаціях»
- 9 Поради майстру виробничого навчання курсів цивільного захисту: С.І. Осипенко – Київ, 2017.
- 10 Осипенко С.І., Іванов А.В. Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту: навчальний посібник – Київ, 2007.
- 11 Рішення виконавчого комітету Кіровоградської міської ради «Про основні завдання цивільного захисту міста та щодо організації функціонального навчання населення міста з питань захисту та дій в умовах надзвичайних ситуацій на поточний рік»